

Bijlage III MEMO aanvullende informatie

Datum:
3 juni 2019

Onderwerp: Vragen over vernieuwbouw hart **Johannes Fontanus College**

Ter attentie van: De gemeenteraad

Afzender: College van burgemeester en wethouders

Vraag 1. Kunnen we de gymzalen nu buiten het raadsvoorstel houden en deze pas in 2024 toekennen?

Ja dat kan maar dan is in 2024 meer krediet nodig.

De gymzalen liggen aan de rand van het hart. Daardoor zou het bouwkundig wel mogelijk zijn om deze apart te behandelen met noodmaatregelen voor de verwarming en dergelijke.

Het brengt echter een verhoging van de kosten met zich mee. In het raadsvoorstel is gerekend met prijspeil 2020, namelijk het jaar van start uitvoering. Tot 2024 neemt het schoolbestuur de kosten voor haar rekening; in 2024 nemen we die over, gebaseerd op prijspeil 2020.

Als er pas toestemming gegeven wordt in 2024, is dat het jaar van startuitvoering en kennen we prijspeil 2024 toe. Gerekend met een gemiddelde indexering van 5% per jaar (op het moment ligt dat hoger maar misschien zwakt dat de komende jaren af) dan is dat ruim een half miljoen meer voor alleen de gymzalen. De vergoeding in 2024, bedraagt vervolgens 16, 1 miljoen in plaats van 15.6 miljoen.

Het lijkt een goed idee, maar het is geen goed idee als je het uitrekent.

[illegible]

Vraag 2 Ontvangt de gemeente budget voor onderwijshuisvesting in het gemeentefonds.

Ja, als lumpsum onderdeel zit in het totaal van de algemene uitkering een deel voor educatie.

Dit is geen geormerkt bedrag. De hoogte is wel te berekenen. In het Voortgezet Onderwijs is het 370,50 per leerling vermenigvuldigd met een factor 1,567 (oktober 2018). Omdat het Rijk vindt dat gemeenten dit beter kunnen dan het Rijk zelf, geldt wel sinds 1997

(doordecentralisatie) een korting van 20 %, d.w.z. de gemeenten krijgen dit bedrag voor 80% van de leerlingen die op een school voor VO ingeschreven staan. Hierbij geldt dat de gemeente waar de school gevestigd is dit bedrag krijgt en niet de gemeenten waar de leerlingen vandaan komen. Voor wat betreft het JFC komt dit op een jaarbedrag van ongeveer 1 miljoen euro. Dit bedrag, zoals alle bedragen voor onderwijshuisvesting, maakt nu al onderdeel uit van de jaarlijkse begroting.

Vraag 3 **Mag de afschrijving van 40 naar 60 jaar als we duurzaam bouwen?**

De 40 jaar is opgenomen in de gemeentelijke verordening. Er is daarom toestemming nodig van de raad om de afschrijvingstermijn te verlengen. Om dit op grond van duurzaamheidsargumenten te doen, lijkt ingewikkeld. Immers we bouwen nu zo duurzaam mogelijk volgens de maatstaven van nu, maar we hebben geen idee wat de maatstaven over 40 jaar zijn, laat staan over 60 jaar. Hadden we 40 jaar geleden kunnen voorzien dat de norm nu gasloos zou zijn? Het eerste bouwbesluit dateert uit 1992, waarin landelijke normen voor isoleren zijn opgenomen. Die normen zijn inmiddels verviervoudigd. Ook vanuit ander oogpunt blijkt steeds opnieuw dat die 40 jaar reëel is.

Vraag 4 **Wat is de houdbaarheidstermijn van het Masterplan?**

Het doel van een masterplan is het opstellen van een visie voor wat betreft onderwijshuisvesting voor de komende 4 jaar met een doorkijk naar de jaren daarna. Waar willen we naar toe met het onderwijs in Barneveld? In die visie moet worden weergegeven welke ontwikkelingen er te verwachten zijn wat betreft leerlingenaantallen en de benodigde huisvesting.

Op verzoek van de raad wordt al sinds 2007 die doorkijk op 15 jaren gehouden. Met enerzijds elke 5 tot 6 jaar een nieuw masterplan en anderzijds via de beleidstoevoegingen, wordt geprobeerd de visie up to date te houden.

Enkele citaten uit het Masterplan 2017:

“Visie gemeente

...De Barneveldse verordening volgt in het algemeen de modelverordening van de VNG.

Jaarlijks kan een schoolbestuur voor een van zijn scholen een voorziening aanvragen, zoals een verzoek om capaciteitsuitbreiding of voor vervangende nieuwbouw.

De systematiek van jaarlijkse aanvragen volgens de verordening voorziet niet in een langere termijnplanning. Het Masterplan kan deze lacune vullen.

Het is het kader waarbij richting wordt gegeven aan de voorzieningen in de verordening en dat antwoord geeft op de vraag waar wij de komende jaren als gemeente Barneveld met de huisvesting van de scholen naar toe willen.

Richting geven aan beleid is bij uitstek een raadsbevoegdheid, dus het is belangrijk dat de raad zich over de kaders buigt die het Masterplan bepalen.

De verordening is beleidsarm en geeft minimumnormen en regels weer met de bijbehorende procedures.

De raad kan door het stellen van kaders in het masterplan beleid aan de verordening toe voegen. Dit kan beleid zijn afkomstig uit raakvlakken met ander gemeentelijk terrein, zoals parkeren op eigen terrein of de gemeentelijke Energievisie, met BENG, (Bijna Energie Neutrale Gebouwen). Ook de vorming van brede scholen met doorgaande leerlijnen, niet alleen in het primair onderwijs maar ook voor het voortgezet onderwijs, vraagt om extra kaders als aanvulling op de verordening.

De raad moet zich daarbij realiseren dat extra beleid kan betekenen dat er ook extra financiële middelen nodig zijn.”....

“Vanuit de PO-raad en VO-raad en de VNG is er extra aandacht over de noodzaak voor goede afstemming tussen het groot onderhoud via meerjarenonderhoudsplanningen door de schoolbesturen en de activiteiten van de gemeenten op onderwijshuisvestingsgebied. Het is daarom mogelijk dat in de loop van dit jaar het een wettelijke verplichting wordt om een integraal huisvestingsplan op te stellen voor 15 jaar. Wanneer dit doorgaat is het de bedoeling dat het nieuwe masterplan hier in kan voorzien.”

Die wettelijke verplichting is er overigens nog niet.

Vraag 5 Hoe verhoudt het Barneveldse prijspeil zich tot de VNG norm?

Tot 2018 hebben wij als gevolg van de conjunctuur hoge toeslagen toegekend op de VNG norm. De VNG norm is gebaseerd op seriematige woningbouw en gedurende de crisis was die markt volledig ingestort. Daardoor was er zelfs gedurende een aantal jaren sprake van een negatieve indexering door de VNG. Uit de werkelijke markt bleek heel duidelijk dat dit onhoudbaar was. De Barneveldse toeslagen liepen daarom, ter compensatie, op tot zelfs 45% boven de VNG norm van 2017.

Halverwege 2018 kwam ook de VNG tot het inzicht dat de VNG norm echt niet houdbaar was en verhoogde de norm in één klap met 40% (naast een indexering van 2017 naar 2018). Veel gemeenten die in de meerjaren begroting alleen de VNG norm hadden opgenomen, kwamen in de problemen. Voor Barneveld gold dat niet omdat wij al rekeningen hadden gehouden met dit prijsniveau, via ons eigen toeslagen systeem, dat jaarlijks in december vastgelegd wordt voor het jaar daarop.

VNG prijspeil 2019 is prijspeil 2018 (inclusief de 40 % extra) geïndexeerd met bijna 7 %. Op dit moment volgen wij dus de landelijke VNG norm 2019 met voor 2020 een toeslag van 10%. Dit is deels de verwachte indexering van nog een keer 7 % van 2019 naar 2020 met daarbovenop een extra bedrag voor BENG van 3%. In de huidige VNG norm is BENG namelijk nog niet verwerkt, hoewel BENG bouwen nu wettelijk verplicht is. De bouwmarkt is nog steeds erg overspannen en vormt daardoor een risico.

Bij enkele schoolgebouwen, waarbij in het verleden de norm niet aangepast is aan de markt of zelfs verlaagd is tot onder de VNG norm van dat moment, ontstaan voortdurend problemen. Bij deze schoolgebouwen is het zeer de vraag of ze 40 jaar kunnen halen als levensduur. Zo is er een school waar na 20 jaar het pannendak al lek blijkt te zijn.

Vraag 6 Kunnen de schoolbesturen zelf investeren in het kader van duurzaamheid?

Onze schoolbesturen investeren mee bij elke huisvestingsopgave. Wij zien dit als een plus op het gebouw. Zo worden daar extra zonnepanelen van bekostigd of gewoon een betere kwaliteit gebouw. Ook de bijdrage van vrijwilligers uit de achterban is in sommige gevallen enorm. Landelijk wordt het meebetalen door de schoolbesturen wel verantwoord met de gedachte dat een duurzamer gebouw een lagere exploitatie last met zich meebrengt.

In de praktijk gaat het echter vooral om een verschuiving van exploitatielasten. De bekostiging materiële instandhouding die een school van het Rijk ontvangt stamt uit 1985 en is alleen geïndexeerd. De lasten voor gas worden wel lager of verdwijnen helemaal met een nieuw gebouw, daar komt echter meer elektraverbruik voor terug en ook meer onderhoud. Onderhoud aan luchtbehandelingskasten en kanalen en het tijdig vervangen van filters, bestond nog niet in 1985 en maakt dus ook geen onderdeel uit van de rijksbekostiging.

Bovendien zijn de normen vanuit het rijk meestal niet toereikend, dit geldt zowel voor de gemeente maar net zo goed voor de schoolbesturen.

Ook een schoolbestuur ontvangt een lumpsum bedrag, te hoge lasten voor het gebouw resulteren in minder budget voor onderwijs. Wellicht is het wel zo dat het gat in de exploitatie kleiner wordt met een nieuw gebouw. Een voorbeeld. De nieuwe basisschool de Hoeksteen in Voorthuizen wordt straks aangesloten op de WKO installatie van het dorps huis. Uit duurzaamheidsoogpunt is dat heel mooi gedacht, maar er zijn wettelijke tarieven die de Hoeksteen moet betalen voor het gebruik van deze warmte. Voor de Hoeksteen betekent dat een hoger jaarbedrag dan wat de school van het Rijk ontvangt voor gasverbruik. Het oude gebouw is ongeïsoleerd dus daar komt de school niet uit met de rijksbekostiging voor gas, maar in het nieuwe duurzame gebouw ook nog steeds niet. Het gat wordt alleen kleiner. In onze correspondentie met VNG en rijk vragen wij hier steeds aandacht voor.

Toch laten ook wij scholen meebetalen aan huisvesting. Echter als een plus, niet om onze gemeentelijke verantwoordelijkheid te verminderen. Het bedrag dat wij vragen is ook niet zo zeer gebaseerd op exploitatie overschotten voor de komende 40 jaar maar op de laatste 5 jaar van het oude gebouw. In die 5 jaar, wanneer de school door de masterplannen weet wanneer ze ingepland staan, kan men besparen op onderhoud. Het dak of de vloerbedekking wordt niet meer vervangen maar gerepareerd etc. Daar komt de € 150/m² vandaan die de scholen mee betalen. In het PO is dit bedrag makkelijker te berekenen dan in het VO. Overleg met andere gemeenten over VO zoals Amsterdam (€ 150,00) en Eindhoven (€ 129) bevestigt de hoogte van het bedrag.